Enw'r Ysgol: Pont y Gof, Botwnnog

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

Y Cyfnod Sylfaen

- Datblygir gallu y plant i ddefnyddio geirfa grefyddol ar draws Y Cyfnod Sylfaen.
- Gall bron pob un siarad am eu teimladau eu gweithrediadau a'u barnau erbyn diwedd y cyfnod ac y mae tua hanner yn disgrifio a chynnig sylwadau syml ar safbwyntiau pobl eraill.
- Gall y rhan fwyaf gyfleu eu teimladau hefyd am brofiadau fel ymweliadau ag adeiladau arbennig, gwyliau a dathliadau.
- Gall y rhan fwyaf ddefnyddio TGCh er mwyn ymchwilio ac arbrofi mewn gweithgareddau Addysg Grefyddol.
- Gall y disgyblion archwilio arteffactau gan ddangos gwybodaeth amdanynt.
- Erbyn brig Y Cyfnod Sylfaen mae pob yn bron yn bron yn gallu ymateb i storïau a digwyddiadau, yn y gorffennol a'r presennol gan ddechrau uniaethu â theimladau eraill fel y cant eu portreadu mewn storïau a disgwyddiadau crefyddol.
- Erbyn brig y Cyfnod Sylfaen mae pob un bron yn gallu trafod a gofyn cwestiynau am fywyd a'r byd o'u cwmpas, cwestiynau dynol a chrefyddol pwysig.
- Maent yn adnabod y berthynas rhwng teuluoedd, credoau a'u gweithgareddau ac yn sylweddoli fod gan bobl eraill deimladau a chredoau sy'n effeithio ar y ffordd y maent yn meddwl ac yn ymddwyn.

Cyfnod Allweddol 2

Gwaelod Cyfnod Allweddol 2

- Yng ngwaelod Cyfnod Allweddol 2 mae rhan fwyaf yn gallu galw i gof, ymateb a chyfathrebu'n syml rai o'r credoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol sylfaenol yr ymchwilir iddyn nghw. Mae ychydig iawn yn nodi'r hyn sy'n debyg ac yn wahanol mewn crefyddau.
- Ym mrig Cyfnod Allweddol 2 mae ychydig o'r disgyblion yn gallu disgrifio rhai credoau, dysgeidaethau ac arfeion crefyddol a sut mae rhai agweddau hyn ar grefydd yn effeithio ar fywydau credinwyr.
- Gall lleafrif o'r disgyblion wneud cysylltiadau rhwng credoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol gan ddisgrifio'r effaith ar fywydau credinwyr ac yn nodi'r hyn sy'n debyg ac yn wahanol o fewn eu crefyddau.

- Yng ngwaelod Cyfnod Allweddol 2 mae rhan fwyaf o'r disgyblion yn gallu disgrifio eu teimladau, eu gweithgareddau a'u barnau eu hunain gan gynnig sylwadau syml ar safbwyntiau pobl eraill.
- Maent hefyd, yn ymwybodol bod ystyr i symbolau crefyddol a byddan nhw'n defnyddio geirfa crefyddol syml yn addas.
- Ym mrig Cyfnod Alweddol 2 mae lleafrif o'r disgyblion yn gallu esbonio sut mae eu teimladau, eu gweithrediadau a'u barnau eu hunain yn effeithio ar eu bywydau nhw. Maent yn defnyddio ystod o eirfa crefyddol yn addas ac yn dangos dealltwriaeth sylfaenol o iaith symbolaidd.

- Yng ngwaelod Cyfnod Alweddol 2 mae bron pob un disgybl yn gallu siarad a gofyn cwestiynau am eu profiadau eu hunain, y byd o'u cwmpas ac agweddau ar grefydd.
- Ym mrig Cyfnod Allweddol 2 mae llawer o'r disgyblion yn gallu trafod eu hymatebion hwy ac eraill i gwestiynau am fywyd, y byd o'u cwmpas a chrefydd. Mae lleafrif o'r disgyblion yn gallu mynegi a chyfiawnhau eu syniadau a barnau am gwestiynau sylfaenol.
- Yn ôl eu hymchwiliadau a'u profiadau eu hunain oherwydd natur y thema mae tua hanner y disgyblion yn cydnabod bod cwestiynau crefyddol sylfaenol yn aml yn gymleth ac mai rhannol ac amhendant yw'r atebion yn aml.

Mae tystiolaeth yn llyfrau'r plant a chanfyddiadau monitro cyson y dysgu a'r addysgu yn dangos fod safonau yn **dda** ar draws yr ysgol.

Materion i gael sylw

Y Cyfnod Sylfaen

- Parhau i ddatblygu eu sgiliau cofio ar ddigwyddiadau o bwys yn y gorffennol a rhagweld digwyddiadau yn y dyfodol.
- Parhau i ddatblygu geirfa.

- Parhau i ddatblygu dealltwriaeth o effaith crefydd ar fywydau credinwyr erbyn diwedd Y Cyfnod Sylfaen.

Cyfnod Allwedol 2

- Parhau i sicrhau fod y tasgau a ddarperir a gyfer y grŵp mwy galluog yn heriol wrth weithio drwy'r cwestiynau sylfaenol, crefyddol a dynol.
- Parhau i annog y disgyblion ddefnyddio geiriau grefyddol mewn modd addas,
- Parhau i ddatblygu'r agwedd o effaith crefydd ar fywyd credinwyr.

Rhagorol		**Da**	√	**Digonol**		**Anfoddhaol**	

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau

Y Cyfnod Sylfaen

- Mae athrawon Y Cyfnod Sylfaen yn gyfarwydd â'r fframwaith enghreifftiol cenedlaethol ar gyfer cyflwyno Addysg Grefyddol. Maent wedi adnabod y sgiliau penodol sy'n ymwneud â phobl, credoau a chwestiynau drwy'r meysydd Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd a datblygiad Personol a Chymdeithasol Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol.
- Mae cynlluniau Y Cyfnod Sylfaen ar sail yr ymwybyddiaeth uchod wedi ymgorffori pobl, credoau a chwestiynau o fewn y ddau faes yma ac ar draws y meysydd dysgu eraill.
- Mae'r gweithgareddau wedi eu cynllunio'n ofalus ar draws y cyfnod Sylfaen ac yn dangos dilyniant o un dosbarth i'r llall o ganlyniad i gyd gynllunio a chyd drafod .
- Mae ystod eang o brofiadau yn cael eu cynnig i roi bob cyfle i'r disgyblion wneud cynnydd mewn gwybodaeth a dealltwriaeth a sgiliau trafod a rhesymu yn y maes.
- Mae adnoddau storïol, llyfrau gwybodaeth, llyfrau gwybodaeth, llyfrau mawr, arteffactau, adnoddau TGCh, ymweliadau/ymwelwyr i'r ysgol i gyd yn creu diddordeb ac yn cyfoethogi'r ddarpariaeth yn y maes.
- Mae'r agweddau Crefyddol o fewn y meysydd yn cael eu darparu yn dda yn y Cyfnod Sylfaen.
- Bydd ymweliadau i'r mannau crefyddol yn yr ardal leol yn cael ei drefnu'n dymhorol.
- Gwahoddir ymwelwyr i'r ysgol er mwyn arwain y gwasanaethau.
- Cynhelir gwasanaethau crefyddol dyddiol yn Y Cyfnod Sylfaen.

CYFNOD ALLWEDDOL 2

- Neilltuir sesiwn o o leiaf awr ar gyfer Addysg Grefyddol ardraws Cyfnod Allweddol 2. Addysgir y maes gan athrawes CPA o flwyddyn 3 i 6.
- Mae'r cynlluniau yn fanwl ac yn sicrhau dilyniant a datblygiad, mae rhoddi sylw i gwestiynau mawr wedi bod yn gyfrwng i sicrhau dyfnder a datblygu sgiliau ymholi y disgyblion.
- Manteisir ar y cyfleoedd i fynd a'r plant allan ar ymweliadau ag addoldai ac i wahodd ymwelwyr i drafod materion Addysg Grefyddol â'r plant.
- Bydd ymweliadau i'r mannau crefyddol yn yr ardal leol yn cael ei drefnu'n dymhorol.
- Gwahoddir ymwelwyr i'r ysgol er mwyn arwain y gwasanaethau.
- Cynhelir gwasanaethau crefyddol dyddiol yn Y Cyfnod Sylfaen.

Mae ansawdd addysgu a'r ddarpariaeth yn **dda** yn yr ysgol.

Materion i gael sylw

Y Cyfnod Sylfaen

- Parhau i gynnig ystod eang o brofiadau diddorol a gwerthfawr o fewn y cynlluniau.
- Athrawon i barhau i gyd-drafod a bod yn ymwybodol o adnoddau newydd sydd ar gael e.e. mewn TGCh
- Parhau i annog y plant i ddatblygu sgiliau meddwl.
- Parhau i gynnig gweithgarewddau Addysg Grefyddol yn yr ardal tu allan.
- Archebu mwy o arteffacatu.

Cyfnod Alweddol 2

- Parhau i ddatblygu tasgau heriol ac ymestynnol ar gyfer y disgyblion mwy galluog ymhob dosbarth.
- Parhau i osod MPLl a rhoddi cyfle i'r plant fyfyrio ar y dysgu.
- Archebu mwy o arteffacatu.

Rhagorol		Da	√	Digonol		Anfoddhaol	

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	Ydy	Nac ydy

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010) , 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)

Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Darperir Addoli ar y Cyd sydd yn dilyn traddodiad cyffredin y gred Gristnogol yn ddyddiol yn yr ysgol. Cynhelir yr Addoliad ar y cyd ar lefel dosbarth, cyfnod ac ysgol. Rhoddir yr hawl i rieni esgusodi eu plant o'r addoliad a cymerir i ystyriaeth eu cefndir wrth ddarparu ar gyfer yr addoliad.
Fe archwilir agweddau moesol, ysbrydol a chred tra ar yr un pryd yn meithrin ysbryd cymunedol a hyrwyddo ethos a gwerthoedd.
Bydd y plant yn cael cyfle i wneud un neu sawl un o'r canlynol yn ystod yr Addoliad:

- Myfyrio sy'n cynnwys gwrando, gwylio neu fyfyrio ar ysgogiad, cyflwyniad neu sgwrs gan aelod o'r staff neu siaradwr gwadd.
- Gweddïo
- Canu
- Darllen

Ar y cyfan mae Addoli ar y Cyd yn gwneud cyfraniad arwyddocaol at ddatblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol y plant. Manteisir ar gyfleoedd i ddatblygu agweddau ar ABaCh, Dinasyddiaeth Fyd Eang a'r Cwricwlwm Cymreig fel rhan o'r Addoliad. Mae creu ethos sydd yn wahanol i ethos pob dydd yr ysgol yn digwydd mewn mwyafrif o'r sesiynau.

Ar y cyfan mae'r ddarpariaeth yn **dda**.

Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Efelychu yr arferion da ymhob gwasanaeth.
- Sicrhau fod Addoli ar y Cyd dosbarth/adran(CS) yn cydymffurfio â rheoliadau a gofynion.
- Datblygu ymhellach ethos yr addoliad er mwyn iddo adlewyrchu rhywbeth sydd ar wahân i weithgareddau arferol yr ysgol ar bob achlysur.
- Sicrhau fod cyfrifoldebau wedi eu rhannu a'r holl staff yn deall eu cyfrifoldebau mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd.

Mae darpariaeth ar gyfer Addoli ar y Cyd yn **dda**.

Rhagorol		Da	√	Digonol		Anfoddhaol	

Llofnod: Bethan Rhys (Pennaeth Mewn Gofal)

Dyddiad: 8/5/16